

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 26233/2023
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Невен Себастијановић, адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Покрајински фонд – Филијала Сремска Митровица, Служба филијале у Старој Пазови, Диркција покрајинског фонда у Новом Саду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1121/2023 од 11.05.2023. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1121/2023 од 11.05.2023. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П 1283/2022 од 26.01.2023. године, обавезан је тужени да тужиоцу на име мање исплаћене пензије исплати укупан износ од 437.814,67 динара, са законском затезном каматом на појединачно означене износе почев од доспелости до исплате, те да тужиоцу надокнади парничне трошкове поступка у износу од 159.731,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1121/2023 од 11.05.2023. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је тужбени захтев у целости одбијен, те тужилац обавезан да туженом надокнади трошкове првостепеног поступка у износу од 24.287,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и трошкове жалбеног поступка у износу од 37.114,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепени суд је пресуду засновао на чињеничном утврђењу првостепеног суда, те ја на тако утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је решавајући о захтеву тужиоца од 12.06.2008. године дана 15.10.2008. године донео привремено решење, којим је тужиоцу од 05.08.2008. године утврђен потпуни губитак радне способности као последица болести. Решењем је утврђено право на инвалидску пензију од 24.278,31 динара месечно, која се исплаћује од 01.10.2008. године. Разлог доношења привременог решења је недостатак података о стажу и зарадама тужиоца, који представљају основицу за обрачун пензије у току седам година. Тужилац се ангажовао у сврху комплетирања недостајућих података, то је учинио и тужени тражећи од тужиоцевог послодавца у Љубљани недостајуће податке о стажу осигурања за период од 01.01.1984. до 31.12.1985. године. У телефонском разговору тужилац је туженог 25.06.2017. године обавестио да жели да му се донесе коначно решење, без урачунавања стажа за један месец 2003. године за који нису уплаћени доприноси за обавезно социјално осигурање. Коначним решењем туженог од 08.05.2019. године, тужиоцу је утврђено право на инвалидску пензију у месечном износу од 28.260,02 динара. Разлика између обавеза по коначном решењу и исплаћених износа по привременом решењу износи 610,081,36 динара. Тужени је 08.05.2016. године, на име утврђене разлике за период од три године који претходи доношењу коначног решења, исплатио 172.266,69 динара. Спорни износ представља преосталу разлику коју тужени тужиоцу није исплатио.

Првостепени суд налази да основ спорне обавезе туженог произилази из члана 172. Закона о облигационим односима, пошто тужени одговара по принципу објективне одговорности за штету, а нема кривице тужиоца за њен настанак.

Другостепени суд не прихвата као правилан правни закључак првостепеног суда да је у конкретном случају постојало незаконито, односно неправилно поступање органа туженог. По одредби члана 88. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању поступак за остваривање права из осигурања покреће осигураник, а по одредби члана 84. став 2. тог закона подносилац захтева може да поднесе жалбу уколико орган не одлучи по поднетом захтеву. Тужилац у конкретном случају није предузимао било какве активне радње, нити покретао поступак због „ћутања управе“ у смислу члана 151. тачка 3. Закона о општем управном поступку, по чијим правилима тужени поступа. Члан 173. Закона о општем управном поступку, који регулише поступање другостепеног органа у случају када је жалба изјављена кад првостепени орган није издао решење, односно није поступио по поднетом захтеву, прописује да другостепени орган најпре захтева да му првостепени орган саопшти зашто благовремено није издао решење, уколико нађе да не постоји оправдан разлог због кога решење није издато у законом одређеном року сам одлучује у управној ствари или налаже првостепеном органу да изда решење у року не дужем од 15 дана. Тужилац

није искористио напред наведене законске механизме који су му стављени на располагање, на који начин је поступио супротно обавези смањења штете коју има у смислу члана 266. ставова 4. и 5. Закона о облигационим односима. Тужени до доношења закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ бр. 73/2018, који је ступио на снагу 30.09.2018. године) није имао обавезу доношења коначног решења по службеној дужности. Тек самосталним чланом 44. тог закона прописана је обавеза туженог да у року од три године од дана његовог ступања на снагу донесе коначно решење којим замењује привремено решење, без обзира да ли постоји могућност утврђења недостајаћих чињеница и података. Ставом 2. тог члана закона прописано је да се нови износ пензије исплаћује најдуже три године уназад, од доношења тог решења. Произилази да је тужени поступао у сладу са нормативним оквиром у ситуацији када нису били комплетирани подаци за доношење коначног решења, па пошто је по службеној дужности донео коначно решење поступајући по новелираној законској одредби која је ступила на снагу 30.09.2018. године, нема законског основа по ком би био у обавези да тужиоцу исплати разлику пензије за период који претходи трогодишњем периоду у односу на доношење коначног решења.

Врховни суд у целости прихвата као правилне материјалноправне разлоге на којима је другостепени суд засновао побијану пресуду.

За одговорност туженог за штету по члану 172. став 1. Закона о облигационим односима неопходно је постојање неправилног, односно незаконитог поступања његових органа. Ово поступање мора имати такав квалитет да у битном одступа од стандарда правила поступка и примене материјалног права у датим законским оквирима, односно да постоји такво одуговлачење поступка које није резултат објективних могућности да се одлука донесе. Тужени до 30.09.2018. године није имао право да по службеној дужности донесе коначно решење у ситуацији када су подаци за осигураника некомплетни. Тужилац је на основу расположивих података примао пензију по привременом решењу, а тек се у 2017. години одрекао права на урачунавање стажа за месец за који није извршена уплата доприноса. Пошто тужилац није подносио жалбу због „ћутања управе“ и захтевао доношење одлуке и поред тога што нису постојали сви подаци за коначни обрачун висине пензије, правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају не постоје околности које би водиле деликтној грађанској одговорности туженог, односно његовој обавези да исплати тужиоцу спорни износ.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је у ставу првом изреке.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке Врховног суда, па је одлука у ставу другом изреке, донета на основу одредби члана 165. став 1. и 154. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић